Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά C

C/2026/3231

2.7.2026

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο — Διαφύλαξη της ειρήνης — Χάρτης πορείας για την αμυντική ετοιμότητα με ορίζοντα το 2030

(προαιρετική αίτηση γνωμοδότησης)

JOIN (2025) 27 — final

(C/2026/3231)

Εισηγητής: **Christian MOOS (DE-III)**

Συνεισηγητής: **Christophe TYTGAT (BE — Κατ. 1)**

Σύμβουλος	Malgorzata DAROWSKA (για τον συνεισηγητή της κατηγορίας 1)
	Kristýna HELM (για την Ομάδα I)
Απόφαση της συνόδου ολομέλειας	18.3.2026
Νομική βάση	Άρθρο 52 παράγραφος 2 του Εσωτερικού Κανονισμού
Αίτηση γνωμοδότησης	14.1.2026
Νομική βάση	Άρθρο 104 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο όργανο	Συμβουλευτική Επιτροπή Βιομηχανικών Μεταλλαγών
Έγκριση από το τμήμα	10.3.2026
Έγκριση από την Ολομέλεια	18.3.2026
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	604
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	201/4/15

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Καθώς ο πόλεμος επιστρέφει στην Ευρώπη και οι παγκόσμιες αντιπαλότητες αναδιαμορφώνουν την παγκόσμια τάξη, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) υποστηρίζει τις προσπάθειες κατάρτισης ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής αμυντικής στρατηγικής. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας και τη στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ, με βάση την κοινή λευκή βίβλο για την ευρωπαϊκή αμυντική ετοιμότητα έως το 2030. Επισημαίνει επίσης τις συστάσεις από τη γνωμοδότησή της CCMI/256 με θέμα «Χάρτης πορείας για τον μετασχηματισμό της αμυντικής βιομηχανίας της ΕΕ».

1.2. Η αξιόπιστη ευρωπαϊκή άμυνα απαιτεί δημοκρατική λογοδοσία, διαφάνεια και, μεταξύ άλλων, παρακολούθηση της ετοιμότητας και των βιομηχανικών επιπτώσεων από το κοινό. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ μιας ολοκληρωμένης, χωρίς αποκλεισμούς ευρωπαϊκής αμυντικής στρατηγικής που θα συνδυάζει τη στρατιωτική ετοιμότητα με την πολιτική ετοιμότητα, την κοινωνική ανθεκτικότητα, τη διπλωματία, το διεθνές δίκαιο και την προώθηση της ειρήνης, της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ετοιμότητα στον τομέα της άμυνας δεν θα πρέπει να οδηγεί σε στρατιωτικοποίηση, αλλά στην ενίσχυση των αμυντικών δυνατοτήτων κατά τρόπο συμβατό με την πολιτική εξουσία και τον δημοκρατικό έλεγχο.

1.3. Η ΕΟΚΕ εκτιμά την οργανωμένη δομή, τους στόχους, τα χρονοδιαγράμματα και τα αναμενόμενα αποτελέσματα του χάρτη πορείας, αλλά εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι ο χάρτης πορείας δεν περιλαμβάνει τη ναυτική άμυνα ως βασικό στοιχείο της αμυντικής ετοιμότητας της ΕΕ.

1.4. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι προσδιορίζονται οι τομείς δυνατοτήτων που έχουν προτεραιότητα, αλλά εκφράζει τη λύπη της επειδή η ανάπτυξη ορισμένων από αυτές τις δυνατότητες έχει καθυστερήσει ή περιοριστεί στο μέτωπο της Ουκρανίας.

1.5. Η αμυντική ετοιμότητα της Ευρώπης πρέπει να είναι στοχευμένη και να εστιάζει στην ακρίβεια· στις πληροφορίες ασφαλείας· στην κυβερνοασφάλεια· στην εφοδιαστική· στην κινητικότητα· στην αεροπορική, διαστημική, ναυτική, χερσαία και πυραυλική άμυνα· και στην προστασία των κρίσιμων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των σιδηροδρόμων και των λιμένων.

1.6. Η ΕΟΚΕ καλεί την ΕΕ να υπερβεί τον κατακερματισμό και να ενισχύσει και να βελτιστοποιήσει την τεχνολογική και βιομηχανική βάση της ΕΕ στον τομέα της άμυνας· θα πρέπει επίσης να ενισχύσει τη συνεργασία, να ενθαρρύνει τις κοινές προμήθειες, να μειώσει την εξάρτηση από το εξωτερικό, μεταξύ άλλων και στο επίπεδο των ενεργειακών πόρων, και να διασφαλίσει την ανθεκτικότητα της αλυσίδας εφοδιασμού, μεταξύ άλλων και στο επίπεδο της παροχής καυσίμων, προκειμένου να ενισχύσει τη στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης.

1.7. Η ΕΟΚΕ προειδοποιεί για τον κίνδυνο του κρατικού προστατευτισμού στις δημόσιες συμβάσεις του αμυντικού τομέα. Οι κοινές προμήθειες, ιδανικά μέσω μιας ευρωπαϊκής πλατφόρμας / ενός ευρωπαϊκού οργανισμού, έχουν καίρια σημασία για την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού αμυντικού τομέα και τη βελτίωση της διαλειτουργικότητας μεταξύ των κρατών μελών. Ζωτική σημασία έχει επίσης η διαμόρφωση κοινού κανονιστικού πλαισίου για το στρατιωτικό υλικό.

1.8. Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στα αποτελέσματα των αμυντικών δυνατοτήτων, και παράλληλα να εξασφαλιστεί η συμμετοχικότητα που είναι απαραίτητη για να αναπτυχθεί ένα συλλογικό αίσθημα ευθύνης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η ΕΟΚΕ τονίζει την ανάγκη να αντιμετωπιστούν οι σοβαρές κοινωνικές ελλείψεις που υπάρχουν επί του παρόντος και υπονομεύουν την αναγκαία κοινωνική και περιφερειακή συνοχή, μία κατάσταση που μπορεί να αντικατοπτρίζεται αρνητικά στον τομέα της αμυντικής ετοιμότητας.

1.9. Η ΕΟΚΕ τονίζει τη σημασία των ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τις δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις. Υπογραμμίζει την ανάγκη στοχευμένης στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που αναπτύσσουν σχετικές δυνατότητες, αλλά ζητεί επίσης να δοθούν περισσότερα κίνητρα για τις επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης που πρωτοπορούν στον τομέα της τεχνολογίας.

1.10. Η δημιουργία ενός πραγματικού χώρου στρατιωτικής κινητικότητας της ΕΕ έως το 2027 προϋποθέτει την εναρμόνιση των κανόνων για τις μεταφορές, τα τελωνεία και τις υποδομές. Η ΕΟΚΕ ζητεί να δημιουργηθούν μετρήσιμοι δείκτες επιδόσεων και ένα σύστημα συνοριακού ελέγχου μίας στάσης, προκειμένου να επιταχυνθεί η διασυνοριακή κυκλοφορία.

1.11. Αρκετά κράτη μέλη επαναφέρουν την υποχρεωτική στρατιωτική θητεία. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ συνιστά τη διεξαγωγή συζήτησης σε επίπεδο ΕΕ με την κοινωνία των πολιτών σχετικά με τις απαιτήσεις στον τομέα της στρατιωτικής και πολιτικής άμυνας.

1.12. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της θέσπισης ενός ευρωπαϊκού συμφώνου αμυντικών δεξιοτήτων, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το εργατικό δυναμικό είναι καλά καταρτισμένο, και διατρανώνει τη σημασία των αυστηρών εργασιακών προτύπων, της περιφερειακής ισορροπίας, της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στον βιομηχανικό μετασχηματισμό και της τήρησης των εργασιακών δικαιωμάτων. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την αρχή της μη υποβάθμισης των εργασιακών δικαιωμάτων των εν λόγω εργαζομένων και τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στους απαραίτητους βιομηχανικούς μετασχηματισμούς μέσω του κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων.

1.13. Η ΕΟΚΕ ζητεί να δοθεί ώθηση στην οικονομική και βιομηχανική ολοκλήρωση στον αμυντικό τομέα, παράλληλα με την πολιτική και στρατιωτική ολοκλήρωση, και να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες της Συνθήκης της Λισαβόνας.

2. **Γενικές παρατηρήσεις**

2.1. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ μιας ολοκληρωμένης, χωρίς αποκλεισμούς ευρωπαϊκής αμυντικής στρατηγικής που θα συνδυάζει τη στρατιωτική ετοιμότητα με την πολιτική ετοιμότητα, την κοινωνική ανθεκτικότητα, τη διπλωματία, το διεθνές δίκαιο και την προώθηση της ειρήνης, της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ([1]). Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ επικροτεί τη στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας ([2]) και τη στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ ([3]), με βάση την κοινή λευκή βίβλο για την ευρωπαϊκή αμυντική ετοιμότητα έως το 2030. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει επίσης τις συστάσεις από τη γνωμοδότησή της CCMI/256 με θέμα «Χάρτης πορείας για τον μετασχηματισμό της αμυντικής βιομηχανίας της ΕΕ», στην οποία εξετάζεται ο βιομηχανικός μετασχηματισμός που στηρίζει την αμυντική ετοιμότητα και η οποία συνδέεται στενά με την παρούσα γνωμοδότηση.

([1]) ΕΕ C, C/2025/5162, 28.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5162/oj.
([2]) Στρατηγική της ΕΕ για την Ένωση Ετοιμότητας με στόχο την πρόληψη και την αντίδραση σε αναδυόμενες απειλές και κρίσεις.
([3]) EUR-Lex — 52025DC0148 — EL — EUR-Lex.

2.2. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τη δομή, τους διαφανείς στόχους, τα χρονοδιαγράμματα και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα του χάρτη πορείας, καθώς και για το γεγονός ότι έχουν συμπεριληφθεί οι ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβούν οι ένοπλες δυνάμεις των κρατών μελών της ΕΕ. Ωστόσο, ο χάρτης πορείας δεν παρουσιάζει με σαφήνεια το πλαίσιο διακυβέρνησης και την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των βασικών παραγόντων, στους οποίους περιλαμβάνονται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας και τα κράτη μέλη, και του ΝΑΤΟ. Ως εκ τούτου, εντοπίζονται επίσης αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των πυλώνων αμυντικής ετοιμότητας. Οι συνεκτικές ενέργειες προϋποθέτουν τον σαφή προσδιορισμό των αρμοδιοτήτων και του πλαισίου διακυβέρνησης.

2.3. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι ο χάρτης πορείας επισφραγίζει την κυριαρχία των κρατών μελών στον τομέα της εθνικής ασφάλειας και άμυνας, και την ευθύνη που έχουν τα κράτη μέλη να καθορίζουν στόχους σχετικούς με τις αμυντικές δυνατότητες, ώστε να είναι εξασφαλισμένη η ετοιμότητα των ενόπλων δυνάμεων έναντι των στρατηγικών και στρατιωτικών καθηκόντων. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ θεωρεί επίσης χρήσιμο να ενισχυθεί ο συντονισμός μεταξύ των κρατών μελών και να διαμορφωθούν γενικές ευρωπαϊκές κατευθύνσεις που θα περιλαμβάνουν σαφείς ενέργειες και μετρήσιμους στόχους.

2.4. Καθώς τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ έχουν περισσότερα από 178 οπλικά συστήματα (σε αντίθεση με τις ΗΠΑ που έχουν 30) και το 80 % των διαδικασιών προμηθειών διεξάγονται σε εθνικό επίπεδο, τα αμυντικά προϊόντα της Ευρώπης δεν είναι ούτε τυποποιημένα ούτε διαλειτουργικά, γεγονός που οδηγεί σε αλληλεπικαλύψεις, ανεπάρκειες και υψηλό κόστος. Ο υφιστάμενος κατακερματισμός της ευρωπαϊκής βιομηχανίας υπονομεύει την αμυντική ετοιμότητα της ΕΕ. Η εμπειρία από τον πόλεμο της Ουκρανίας αναδεικνύει τη σημασία της κεντρικής διαχείρισης των αγορών και των στρατιωτικών δυνατοτήτων. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την έκκληση που διατυπώνεται στον χάρτη πορείας υπέρ της αύξησης του συντονισμού των διαδικασιών προμήθειας στρατιωτικού εξοπλισμού, ή ακόμα και υπέρ της διοργάνωσης κοινών διαδικασιών προμήθειας, και ζητεί κατάλληλες λύσεις για την αποφυγή του κατακερματισμού και των καθυστερήσεων.

2.5. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την ανάγκη να ενισχυθεί και να βελτιστοποιηθεί η τεχνολογική και βιομηχανική βάση της ΕΕ στον τομέα της άμυνας, να μειωθούν ο κατακερματισμός και οι αλληλεπικαλύψεις, να ενισχυθεί η συνεργασία και η συγκέντρωση πόρων, να ενθαρρυνθούν οι κοινές προμήθειες, να μειωθεί η εξάρτηση από το εξωτερικό, να προωθηθεί η αγορά ευρωπαϊκών προϊόντων —μεταξύ άλλων μέσω ενός ευρωπαϊκού συστήματος προτιμήσεων σε ευαίσθητους από άποψη ασφάλειας τομείς, όπως η άμυνα— και να διασφαλιστεί η ανθεκτικότητα της αλυσίδας εφοδιασμού, προκειμένου να ενισχυθεί η στρατηγική αυτονομία και ανθεκτικότητα της Ευρώπης και να αξιοποιηθούν όσο το δυνατόν πιο αποδοτικά οι πόροι ([4]).

2.6. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι η Ένωση Κεφαλαιαγορών είναι απαραίτητη για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ για στρατηγική αυτονομία και αμυντική ετοιμότητα.

2.7. Η ΕΟΚΕ τονίζει την ανάγκη να διατεθεί στοχευμένη στήριξη υπέρ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που αναπτύσσουν σχετικές δυνατότητες, καθώς και να δοθούν ισχυρότερα και αποτελεσματικότερα κίνητρα για καινοτόμες εταιρείες που μπορούν να οργανώνουν αξιακές αλυσίδες και να συνεργάζονται με νεοφυείς επιχειρήσεις και πανεπιστήμια. Όλες οι δημόσιες επενδύσεις και οι δημόσιες συμβάσεις πρέπει να συνδέονται με κοινωνικές προϋποθέσεις, ώστε να παρέχονται καλύτερα κίνητρα στη βιομηχανία προκειμένου να επενδύσει στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων, στην επανειδίκευση, στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας και στην πρόσληψη εργαζομένων για μια δίκαιη μετάβαση.

2.8. Η ΕΟΚΕ επιβεβαιώνει ότι η αρχή της μη υποβάθμισης των εργασιακών δικαιωμάτων, του κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων είναι ουσιαστικής σημασίας προκειμένου ο μετασχηματισμός της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας να στεφθεί με επιτυχία.

2.9. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία της περιφερειακής ανάπτυξης, μεταξύ άλλων και της καλύτερης αξιοποίησης του Ταμείου Συνοχής για τον εκσυγχρονισμό των υποδομών διπλής χρήσης, σε συνδυασμό με την απλούστευση των διαδικασιών και την ισότιμη πρόσβαση στη χρηματοδότηση.

2.10. Η αμυντική ετοιμότητα της Ευρώπης πρέπει να εστιάζει στις δυνατότητες προσβολής ακριβείας, στις πληροφορίες ασφαλείας, στην κυβερνοασφάλεια, στην εφοδιαστική, στην αεροπορική, διαστημική, ναυτική, χερσαία και πυραυλική άμυνα, στην προστασία των κρίσιμων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των σιδηροδρόμων και των λιμένων, και στην ενίσχυση των συνδέσεων μεταξύ των λιμένων και της ενδοχώρας. Οι τομείς αυτοί ενισχύουν την αποτροπή, ενώ παράλληλα περιορίζουν τους παράπλευρους κινδύνους και υποστηρίζουν την ανθεκτικότητα.

2.11. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι προσδιορίζονται τα βασικά βήματα και ορόσημα, μεταξύ άλλων και οι πρώτοι τομείς δυνατοτήτων στους οποίους πρέπει να δοθεί προτεραιότητα, αλλά εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η ανάπτυξη ορισμένων από αυτές τις δυνατότητες —αν και υπάρχουν ήδη— έχει καθυστερήσει ή περιοριστεί από τα κράτη μέλη στο μέτωπο της Ουκρανίας, με αποτέλεσμα να μειωθεί η αποτελεσματικότητα της ευρωπαϊκής στήριξης.

([4]) ΕΕ C, C/2025/2013, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2013/oj· ΕΕ C, C/2024/4663, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4663/oj· ΕΕ C, C/2024/4662, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4662/oj· ΕΕ C 486 της 21.12.2022, σ. 168· ΕΕ C 129 της 11.4.2018, σ. 51; ΕΕ C 288 της 31.8.2017, σ. 62.

2.12. Η εξάρτηση από κρίσιμες πρώτες ύλες, συμπεριλαμβανομένων των ενεργειακών πόρων, συνιστά αυξανόμενη στρατηγική απειλή. Συνεπώς, η αμυντική ετοιμότητα εξαρτάται επίσης από την ανθεκτικότητα της βιομηχανίας και των πόρων, η οποία επιτυγχάνεται με διαφοροποιημένες, αξιόπιστες αλυσίδες εφοδιασμού που βρίσκονται εντός της ΕΕ (όπως π.χ. είναι τα βιοκαύσιμα που παράγονται από βιώσιμη εγχώρια βιομάζα) και δυνατότητες επεξεργασίας στην Ευρώπη ([5]).

3. **Ο χάρτης πορείας για την αμυντική ετοιμότητα έως το 2030: αξιολόγηση και συστάσεις**

3.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι ο χάρτης πορείας συγκεντρώνει τις πολιτικές για τη βιομηχανία, την καινοτομία, τις προμήθειες και την κινητικότητα σε ένα συνεκτικό σχέδιο ώστε να είναι η Ευρώπη αμυντικά έτοιμη έως το 2030, προβλέποντας μεταξύ άλλων πανευρωπαϊκά εμβληματικά έργα, έναν πανευρωπαϊκό χώρο στρατιωτικής κινητικότητας έως το 2027 και την εναρμόνιση με τη χρηματοπιστωτική αρχιτεκτονική του σχεδίου «ReArm Europe».

3.2. Η ΕΟΚΕ προειδοποιεί για τον κίνδυνο του κρατικού προστατευτισμού στις δημόσιες συμβάσεις του αμυντικού τομέα και ζητεί να βρεθούν λύσεις. Η προστασία των εγχώριων βιομηχανιών από τον ευρωπαϊκό θεμιτό ανταγωνισμό οδηγεί σε αναποτελεσματικότητα, αλληλεπικαλύψεις και αυξημένο κόστος. Ο προστατευτισμός κατακερματίζει τις αγορές, δημιουργεί πλεονάσματα, καταπνίγει την καινοτομία, υπονομεύει την εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών και μπορεί να παρεμποδίσει τη διαλειτουργικότητα.

3.3. Καθίσταται επιτακτική ανάγκη να δοθούν σαφείς κατευθυντήριες γραμμές για τη συμμετοχή της βιομηχανίας σε κοινές προμήθειες, με έμφαση κυρίως στα φορολογικά θέματα, όπως η απαλλαγή από τον ΦΠΑ βάσει του άρθρου 20 του κανονισμού SAFE. Η καθοδήγηση αυτή θα πρέπει να αποτυπωθεί με συνεκτικό τρόπο στο εφαρμοστέο πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις των τομέων της άμυνας και της ασφάλειας, μεταξύ άλλων στην οδηγία 2009/81/ΕΚ ([6]), καθώς και στους κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών της ΕΕ για τα κατασκευαστικά στοιχεία και τα υποσυστήματα. Η αύξηση της διαφάνειας θα επιτρέψει στις εταιρείες να προγραμματίζουν πιο αποτελεσματικά την παραγωγή και τις επενδύσεις. Είναι επίσης ουσιαστικής σημασίας να αποσαφηνιστούν οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις όσον αφορά τις επενδύσεις που χρηματοδοτούνται με δημόσιους πόρους.

3.4. Στο κεφάλαιο 5 του χάρτη πορείας τονίζεται ορθώς η ανάγκη να καλυφθούν τα κενά στο επίπεδο των αμυντικών δυνατοτήτων και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, καθώς ταχύτητα και η αποτελεσματικότητα αποτελούν σημαντικές προϋποθέσεις της ετοιμότητας. Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στα αποτελέσματα των αμυντικών δυνατοτήτων, και παράλληλα να εξασφαλιστεί η συμμετοχικότητα που είναι απαραίτητη για την αποτελεσματικότητα της κοινής άμυνας, τη στρατηγική αυτονομία και την ανάπτυξη ενός συλλογικού αισθήματος ευρωπαϊκής ευθύνης.

3.5. Η ΕΟΚΕ ζητεί να δημιουργηθεί μια πραγματική ενιαία αγορά αμυντικού εξοπλισμού, η οποία θα βασίζεται στη διαφάνεια και σε κοινά πρότυπα και θα εξασφαλίζει ισότιμους όρους ανταγωνισμού μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών επιχειρήσεων.

3.6. Στον χάρτη πορείας ζητείται ορθώς να πραγματοποιηθούν συντονισμένες επενδύσεις, να επεκταθεί η βιομηχανική βάση και να βελτιωθεί η επιχειρησιακή ετοιμότητα. Ωστόσο, η ιδέα αυτή δεν είναι καινούρια: η ΕΟΚΕ έχει προειδοποιήσει εδώ και καιρό για τον κίνδυνο η άμυνα της Ευρώπης να παραμείνει κατακερματισμένη ([7]). Πρωτοβουλίες, όπως π.χ. το μέσο για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας μέσω κοινών προμηθειών, υπήρξαν σημαντικά πειραματικά μέτρα, αλλά δεν παύουν να είναι προσωρινές παρεμβάσεις με υπερβολικά περιορισμένους όρους όσον αφορά τη χρηματοδότηση και το θεσμικό πεδίο εφαρμογής. Για να επιτευχθεί έως το 2027 ο στόχος του 40 % για τις κοινές προμήθειες, η ΕΕ χρειάζεται μια μόνιμη πλατφόρμα / έναν μόνιμο οργανισμό προμηθειών με στόχο τον συντονισμό, την τυποποίηση και την αύξηση του όγκου των αγορών.

3.7. Αυτή η πλατφόρμα / ο οργανισμός θα μπορούσε να δημιουργήσει οικονομίες κλίμακας, να ενισχύσει τη διαφάνεια και να υποστηρίξει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις μέσω των ανοικτών ψηφιακών διαγωνισμών. Δεν θα πρέπει να λειτουργεί ως κεντρικός φορέας αγορών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά ως κόμβος συνεργασίας. (Η προμήθεια εμβολίων κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 θα μπορούσε να αποτελέσει ένα τέτοιο παράδειγμα.) Το μέσο για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας μέσω κοινών προμηθειών (EDIRPA), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ) και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (ΕΟΑ) αποτελούν τη βάση της προσπάθειας αυτής, ωστόσο συνεχίζει να λείπει μια νομικά κατοχυρωμένη, υποκείμενη σε κοινή διαχείριση και επαρκώς χρηματοδοτούμενη πλατφόρμα που θα λειτουργεί ως θεσμικός συνδετικός κρίκος για τις συλλογικές προμήθειες μακράς πνοής.

3.8. Ο στόχος του χάρτη πορείας που προβλέπει ότι οι κοινές προμήθειες πρέπει να αναλογούν στο 40 %, είναι φιλόδοξος και απαραίτητος. Η ΕΟΚΕ συνιστά να οριστούν ενδιάμεσα ορόσημα (25 % έως το 2026), να δημιουργηθούν διαφανείς μηχανισμοί υποβολής στοιχείων και να εφαρμοστεί η προσέγγιση της ανοικτής αρχιτεκτονικής με τη χρήση κοινών, καθορισμένων τεχνικών προτύπων και διεπαφών, ώστε να διασφαλιστεί η διαλειτουργικότητα και να αποτρέπεται ο εγκλωβισμός σε συγκεκριμένους προμηθευτές.

([5]) ΕΕ C 349 της 29.9.2023, σ. 142· ΕΕ C, C/2023/857, 8.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/857/oj.

([6]) Οδηγία 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης ορισμένων συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας καθώς και την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 216 της 20.8.2009, σ. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

([7]) EUR-Lex — 52025DC0148 — EL — EUR-Lex.

3.9. Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπό σημείωση τα φιλόδοξα εμβληματικά προγράμματα, όπως η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία άμυνας εναντίον δρόνων, το παρατηρητήριο ανατολικών συνόρων, η ευρωπαϊκή αεροπορική και διαστημική ασπίδα και το δίκτυο διαδρόμων στρατιωτικής κινητικότητας, και ζητεί να καθοριστούν με σαφήνεια οι ρυθμίσεις διακυβέρνησης.

3.10. Η στρατιωτική κινητικότητα είναι απαραίτητη για την ευρωπαϊκή ασφάλεια και άμυνα, η οποία αφορά μεταξύ άλλων τη στήριξη της ΕΕ προς την Ουκρανία. Η διαμόρφωση ενός πλήρως ενοποιημένου χώρου στρατιωτικής κινητικότητας της ΕΕ έως το 2027 προϋποθέτει την εναρμόνιση του πλαισίου μεταφορών ώστε να περιλαμβάνει ενιαίες διαδικασίες, την τυποποίηση των τελωνειακών διασαφήσεων και την ενίσχυση των δυνατοτήτων διπλής χρήσης. Οι αξιόπιστες υποδομές εφοδιασμού με υγρά καύσιμα είναι απαραίτητες για τη στρατιωτική κινητικότητα. Οι ενεργειακές υποδομές, οι οποίες θα πρέπει να καταστούν πλήρως βιώσιμες το συντομότερο δυνατόν, είναι σημαντικές για την αμυντική ετοιμότητα και τη διπλή χρήση. Η βελτίωση του συντονισμού μεταξύ πολιτικών και στρατιωτικών αρχών, οι διαλειτουργικές υποδομές και οι σαφείς δείκτες επιδόσεων έχουν ζωτική σημασία. Δεδομένου ότι το 95 % των επενδύσεων αφορούν υποδομές διπλής χρήσης, η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της καθιέρωσης ενός συστήματος συνοριακού ελέγχου μίας στάσης, το οποίο θα διευκολύνει τις διασυνοριακές μετακινήσεις. Όσον αφορά τις δημόσιες υποδομές, οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να συμμετέχουν. Η ναυτική άμυνα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του τομέα της άμυνας και της στρατιωτικής κινητικότητας. Η ΕΟΚΕ προτείνει να συμπεριληφθεί η ναυτική άμυνα ως βασικό στοιχείο της αντίδρασης στο πλαίσιο της αμυντικής ετοιμότητας της ΕΕ, και υπογραμμίζει την ανάγκη να συμπεριληφθούν οι λιμένες μεταξύ των κρίσιμων υποδομών που πρέπει να προστατεύονται. Η ΕΟΚΕ ζητεί την πλήρη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων σε όλες τις διαδικασίες πιθανής αναθεώρησης των υφιστάμενων κανονισμών για τη στρατιωτική κινητικότητα, όταν αυτές έχουν αντίκτυπο και στους εργαζομένους στον μη στρατιωτικό τομέα.

3.11. Οι μεγάλης κλίμακας μετακινήσεις στρατευμάτων και εξοπλισμού προϋποθέτουν την ανάπτυξη σημαντικών, άμεσα διαθέσιμων δυνατοτήτων διπλής χρήσης, με έμφαση κυρίως στο τροχαίο υλικό. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη συγκέντρωση ειδικών πόρων και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να χρησιμοποιήσει στοχευμένα χρηματοδοτικά προγράμματα για την ενίσχυση και την ανανέωση των στόλων. Η ΕΟΚΕ τονίζει επίσης την ανάγκη να ενισχυθεί η σύνδεση μεταξύ των μεγάλων λιμένων της ΕΕ και του σιδηροδρομικού δικτύου, το οποίο παραμένει αδύναμο σημείο στην αλυσίδα εφοδιαστικής.

3.12. Το σχέδιο ReArm Europe θα πρέπει να ενσωματώσει εγγυήσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤΕ), καθώς και συμφωνίες προαγοράς και εργαλεία επιμερισμού του κινδύνου, προκειμένου να αυξηθεί το παραγωγικό δυναμικό στη βιομηχανία. Πρέπει να εφαρμόζονται διαδικασίες ταχείας έγκρισης για τις κρατικές ενισχύσεις που προορίζονται για έργα με αποδεδειγμένη ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία και θετικό αντίκτυπο στην απασχόληση ([8]). Γενικότερα, η ΕΟΚΕ συνιστά την ενίσχυση του ρόλου του Ομίλου της ΕΤΕπ στον μετασχηματισμό της ευρωπαϊκής βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης στον τομέα της άμυνας και επισημαίνει τη συμβολή του μηχανισμού μετοχικού κεφαλαίου στον τομέα της άμυνας, τον οποίο εφαρμόζει το ΕΤαΕ για την κινητοποίηση χρηματοδότησης από ίδια κεφάλαια για τις ευρωπαϊκές εταιρείες στον τομέα της άμυνας και των τεχνολογιών διπλής χρήσης.

3.13. Η Ευρώπη θα πρέπει να αναπτύξει κόμβους καινοτομίας στον τομέα της άμυνας, αλλά και συστήματα δοκιμών, να προωθήσει προμήθειες που ανταποκρίνονται στις προκλήσεις και εναρμονίζονται με εμβληματικά έργα, και να ενσωματώσει την ουκρανική εμπειρογνωμοσύνη στις τεχνολογίες των δρόνων, των πυραύλων, του κυβερνοχώρου και της εφοδιαστικής, προβλέποντας σαφή πλαίσια και πρότυπα κοινής χρήσης της διανοητικής ιδιοκτησίας με βάση τις ευρωπαϊκές αξίες.

3.14. Η Ευρώπη βρίσκεται αντιμέτωπη με πολλαπλές κρίσεις. Ταυτόχρονα, η σαφήνεια της στρατηγικής και η ταχεία κάλυψη των άμεσων κενών που υπάρχουν στο επίπεδο των δυνατοτήτων ώστε να συνεχιστεί κυρίως η στήριξη προς την Ουκρανία έχουν καίρια σημασία. Οι σαφώς καθορισμένοι χάρτες πορείας, που περιλαμβάνουν τις αναγκαίες προτεραιότητες, πρέπει να συνδυάζονται με σφαιρικές οπτικές.

4. **Η διάσταση της αμυντικής ετοιμότητας που αφορά την κοινωνία των πολιτών**

4.1. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει την αξία των τεχνολογιών και των υποδομών διπλής χρήσης και διπλού σκοπού και ζητεί τη θέσπιση ειδικών επιχειρησιακών ρυθμίσεων ώστε να διασφαλιστεί ότι οι ικανότητες αυτές επιτρέπουν και στην κοινωνία των πολιτών να επωφεληθεί από τις ενισχυμένες αμυντικές ικανότητες και την αυξημένη αμυντική ετοιμότητα.

4.2. Οι πρόσθετες αμυντικές δαπάνες δεν πρέπει να αποβαίνουν σε βάρος του κοινωνικού κεκτημένου της ΕΕ και των κρατών μελών της· με 100 εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ να ζουν σε συνθήκες φτώχειας ή να διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας, η κοινωνική συνοχή αποτελεί ένα ακόμα σημαντικό στοιχείο της ανθεκτικότητας της κοινωνίας μας.

([8]) ΕΕ C, C/2025/2013, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2013/oj.

4.3. Αρκετά κράτη μέλη επαναφέρουν την υποχρεωτική στρατιωτική θητεία. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ συνιστά τη διεξαγωγή συζήτησης σε επίπεδο ΕΕ με την κοινωνία των πολιτών σχετικά με τις απαιτήσεις στον τομέα της στρατιωτικής και πολιτικής άμυνας. Η συζήτηση αυτή θα μπορούσε να συνδεθεί με την εκστρατεία που σχεδιάζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της διάσκεψης του Μονάχου για την ασφάλεια με θέμα «Protect What Matters. Together.» (Προστατεύουμε ό,τι είναι σημαντικό. Μαζί.)

4.4. Η ΕΟΚΕ ζητεί την υιοθέτηση ευρωπαϊκής προσέγγισης για το σύνολο της κοινωνίας όσον αφορά τη στρατιωτική και την πολιτική ανθεκτικότητα και υπογραμμίζει τη σημασία της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών, της εκπαίδευσης, της διά βίου μάθησης και της συμμετοχής στα κοινά ([9]). Οι πολίτες πρέπει να θεωρούν ότι είναι ενεργοί συμμετέχοντες στο αμυντικό οικοσύστημα, είτε σε στρατιωτικό είτε σε πολιτικό επίπεδο.

4.5. Οι εθελοντικές οργανώσεις εξακολουθούν επίσης να είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση των κρίσεων και τη συνοχή. Θα πρέπει να αναγνωρίζονται ως εταίροι πρώτης αντίδρασης και να διαθέτουν σταθερή χρηματοδότηση, εκπαίδευση και νομικό καθεστώς. Οι δημόσιες υπηρεσίες αποτελούν τη ραχοκοκαλιά των υποδομών, της συνέχειας, της κινητικότητας και της δημοκρατικής ανθεκτικότητας. Οι επενδύσεις, η διαλειτουργικότητα και η προστασία του προσωπικού είναι καίριας σημασίας για την αμυντική ετοιμότητα.

4.6. Τα δικαιώματα των στρατιωτών εμφανίζουν σημαντικές διαφορές εντός την ΕΕ. Η αποτελεσματική διαλειτουργικότητα προϋποθέτει την εναρμόνιση έως έναν βαθμό, σύμφωνα με τις αξίες της ΕΕ τις οποίες οι στρατιώτες καλούνται να προστατεύσουν και να υπερασπιστούν. Υπό συνθήκες ειρήνης, αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει το δικαίωμα του συνέρχεσθαι, τον κοινωνικό διάλογο και την εκπροσώπηση, την υγεία, την ασφάλεια και την προστασία της οικογένειας, την εκπαίδευση και τη δεοντολογία με επίκεντρο τους πολίτες και το ανθρωπιστικό δίκαιο, καθώς και τις δίκαιες συνθήκες εργασίας, την επαγγελματική κινητικότητα και τη στήριξη της μετάβασης.

4.7. Οι εταίροι της κοινωνίας των πολιτών πρέπει να συμμετέχουν στον σχεδιασμό της ετοιμότητας. Ο οργανωμένος διάλογος μεταξύ των αρχών και των πολιτών ενισχύει την εμπιστοσύνη, τη νομιμότητα και την κοινή ευθύνη ([10]).

4.8. Η τυπική και η άτυπη εκπαίδευση, η κατάρτιση των πολιτών και η βιώσιμη χρηματοδότηση για τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών είναι απαραίτητες για την κοινωνική ανθεκτικότητα και για την ανάσχεση της παραπληροφόρησης και της χειραγώγησης. Τα στοιχεία αυτά έχουν ζωτική σημασία για να διαμορφωθεί μια ευρωπαϊκή ταυτότητα που θα βασίζεται στην ειρήνη, την υπηρεσία και την αλληλεγγύη. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην ταχεία μάθηση, στη συνεχή ανάπτυξη γνωστικών δεξιοτήτων και στην αποδοτική χρήση της τεχνητής νοημοσύνης για την αντιμετώπιση της πόλωσης και της παραπληροφόρησης στο πλαίσιο του αναδυόμενου γνωστικού πολέμου, με σκοπό την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της κοινωνίας και την εξασφάλιση στρατιωτικού και στρατηγικού πλεονεκτήματος.

4.9. Μια ανθεκτική Ευρώπη πρέπει να συνδυάζει τις τεχνολογικές δυνατότητες με την κοινωνική συνοχή. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της θέσπισης ενός ευρωπαϊκού συμφώνου για τις αμυντικές δεξιότητες, των αυστηρών εργασιακών προτύπων, της διατομεακής κινητικότητας, της περιφερειακής ισορροπίας, της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στον βιομηχανικό μετασχηματισμό και του σεβασμού των εργασιακών δικαιωμάτων. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει επίσης τη θέσπιση πιλοτικού προγράμματος εγγύησης δεξιοτήτων μέσω της ταχείας εφαρμογής και της στενής παρακολούθησης των μικρο-διαπιστευτηρίων και των ατομικών λογαριασμών μάθησης με στόχο τη δημιουργία ενός ευέλικτου και ανθεκτικού εργατικού δυναμικού στον τομέα της άμυνας.

4.10. Η δημοκρατική λογοδοσία είναι αδιαπραγμάτευτη. Η ΕΟΚΕ προτείνει να καθιερωθούν τα εξής: ένας δημόσιος πίνακας ελέγχου, ο οποίος θα συμπεριληφθεί στην ετήσια έκθεση για την αμυντική ετοιμότητα και θα παρακολουθεί τις προμήθειες, την καινοτομία και τον αντίκτυπο στην απασχόληση· ετήσιες αξιολογήσεις για τον ανταγωνισμό και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις· και συνεχή μέτρα για τον έλεγχο των όπλων και τη διαφάνεια με στόχο την ενίσχυση της σταθερότητας.

4.11. Η Ευρώπη πρέπει να αναπτύξει αμυντικές δυνατότητες που θα προστατεύουν την ειρήνη χωρίς να στρατιωτικοποιούν, θα αποτρέπουν χωρίς να εξουσιάζουν και θα ενώνουν αντί να διχάζουν. Η αξιόπιστη αμυντική ικανότητα και η συμπαγής βιομηχανική βάση, η δυναμική κοινωνία των πολιτών, οι ενεργοί πολίτες και η δημοκρατική εποπτεία αποτελούν την ασπίδα μιας ελεύθερης και ειρηνικής Ευρώπης.

([9]) ΕΕ C, C/2026/42, 16.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/42/oj.

([10]) ΕΕ C, C/2025/2957, 16.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2957/oj· ΕΕ C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj.

5. **Εναρμόνιση φιλοδοξίας και ρεαλισμού**

5.1. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι η ευρωπαϊκή αμυντική πολιτική πρέπει να παραμείνει φιλόδοξη αλλά και ρεαλιστική, εστιάζοντας σε αυτά που είναι εφικτά εντός της επόμενης δεκαετίας. Οι ενδεχόμενες πρωτοβουλίες της ΕΕ για την άμυνα ή την ασφάλεια δεν θα πρέπει να αποβαίνουν σε βάρος της κοινωνικής προόδου, των δικαιωμάτων των εργαζομένων ή των συνθηκών εργασίας. Η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας της αμυντικής βιομηχανίας της Ευρώπης θα είναι επιτυχής μόνο εάν υποστηριχθεί από μια συνεκτική βιομηχανική στρατηγική, καθώς η ΕΕ πρέπει να επενδύσει σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα. Οι πρόσφατες ανακοινώσεις για την πραγματοποίηση μαζικών επενδύσεων πρέπει να μετουσιωθούν σε μακροπρόθεσμες εταιρικές παραγγελίες.

5.2. Εξίσου ζωτικής σημασίας είναι η διαμόρφωση ενός κοινού ρυθμιστικού πλαισίου για το στρατιωτικό υλικό, το οποίο θα βασίζεται σε κοινά πρότυπα, στην αμοιβαία αναγνώριση και σε εξορθολογισμένες διαδικασίες που επιταχύνουν την ανάπτυξη, την πιστοποίηση και τη χρήση του υλικού. Η κανονιστική ρύθμιση πρέπει να προάγει και όχι να καταπνίγει τις δυνατότητες.

5.3. Η ΕΟΚΕ παρατηρεί ότι ο χάρτης πορείας δεν αναδεικνύει την ανάγκη ελέγχου της επιλεξιμότητας των προμηθευτών και των προϊόντων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 16 του κανονισμού SAFE ή στον κανονισμό για το ευρωπαϊκό επενδυτικό πρόγραμμα στον τομέα της άμυνας (EDIP). Η παράλειψη αυτή είναι πιθανό να αποδυναμώσει τις προδιαγραφές ποιότητας κατά τη διάρκεια της υλοποίησης, μεταξύ άλλων και σε εμβληματικά έργα. Δεδομένου του ευαίσθητου χαρακτήρα των αμυντικών πρωτοβουλιών, ο χάρτης πορείας θα πρέπει να διατρανώνει την τήρηση των απαιτήσεων της επιλεξιμότητας και της ασφάλειας του εφοδιασμού, ώστε να εναρμονιστεί με τους ισχύοντες κανονισμούς και να διατηρήσει τα πρότυπα σε υψηλό επίπεδο.

5.4. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι το γεωπολιτικό τοπίο έχει αλλάξει ριζικά και, ως εκ τούτου, ζητεί να δοθεί ώθηση στην οικονομική και βιομηχανική ολοκλήρωση στον αμυντικό τομέα, παράλληλα με την πολιτική και στρατιωτική ολοκλήρωση. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες της Συνθήκης της Λισαβόνας, μεταξύ άλλων με την εφαρμογή της ρήτρας για την αμοιβαία συνδρομή που προβλέπεται στο άρθρο 42 παράγραφος 7 της ΣΕΕ, ώστε να ενισχυθεί το Στρατιωτικό Επιτελείο της ΕΕ, να αποκτήσει πραγματικό νόημα η ρήτρα αμοιβαίας συνδρομής και να δημιουργηθεί Συμβούλιο των Υπουργών Άμυνας προκειμένου να υποστηριχθεί η κοινή ανάπτυξη δυνατοτήτων, να οικοδομηθεί μια αποτελεσματική Ευρωπαϊκή Αμυντική Ένωση και να δοθεί η δυνατότητα στην ΕΕ να ενεργεί ως πόλος σταθερότητας σε έναν πολυπολικό κόσμο.

5.5. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η ταχεία λήψη αποφάσεων είναι απαραίτητη για την αμυντική ετοιμότητα. Για τον λόγο αυτό, επαναλαμβάνει την ανάγκη απομάκρυνσης από τη λήψη ομόφωνων αποφάσεων στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας, μαζί με τη δημιουργία καλύτερης βιομηχανικής βάσης στον τομέα της άμυνας. Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπό σημείωση το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2025 ([11]), το οποίο, μεταξύ άλλων σχετικών θεμάτων, εξετάζει αυτό το σημαντικό ζήτημα, και επαναλαμβάνει τα δικά της συμπεράσματα από προηγούμενη γνωμοδότηση ([12]), στην οποία παρουσιάζεται μία από τις ακόλουθες δύο δυνατότητες ως μεταβατική λύση για την επίτευξη αυτού του στόχου:

— είτε μία προσωρινή δοκιμαστική περίοδος ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία ή με υπερενισχυμένη πλειοψηφία (δηλαδή υψηλότερα όρια για την ειδική πλειοψηφία)· ή

— θα μπορούσε να γίνει μεγαλύτερη χρήση του άρθρου 44 της ΣΕΕ, ώστε να καθίσταται δυνατή, κατόπιν σχετικής ανάθεσης εκ μέρους του Συμβουλίου, η συνεργασία κρατών μελών που το επιθυμούν και διαθέτουν επαρκείς ικανότητες στο πλαίσιο της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ).

Βρυξέλλες, 18 Μαρτίου 2026.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Séamus BOLAND

([11]) Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2024-2029 Κείμενα που εγκρίθηκαν.
([12]) ΕΕ C 140 της 21.4.2023, σ. 20.